

Atlantsammenslutningen

Nyhedsbrev marts 2008

SIDEN SIDST

Siden sidst har flere begivenheder præget den nationale og internationale scene. Især Kosovos løsrivelse fra Serbien den 17. februar, har modtaget stor opmærksomhed fra det internationale samfund. Begivenheden er blevet mødt med blandede følelser, og der tales allerede nu om, at Kosovos løsrivelse fra Serbien kan komme til at danne præcedens for andre områders ønske om selvstændighed. I den forbindelse henvises der ikke mindst til Sydossetien og Abkhasien, der begge har ytret ønske om uafhængighed fra Georgien.

Februar var også måneden, hvor det danske hold 4 vendte hjem til Danmark efter seks hårde måneder i Afghanistans urolige Helmand-provins.

Både løsrivelsesproblematikkerne og krigen i Afghanistan er på programmet i Atlantsammenslutningens kommende aktiviteter, og samtidig er en publikation om det danske forsvar i Afghanistan på vej.

Besøg i NATOs hovedkvarter, 30-31. januar: Atlantsammenslutningen arrangerede i slutningen af januar en studietur til Bruxelles for en bredt sammensat gruppe af forskere og journalister, der til daglig beskæftiger sig med international politik og NATO-forhold. Formålet med turen var at give de inviterede personer den seneste information om, hvad den danske NATO-delegation er optaget af lige nu, og hvad der fra NATOs side prioriteres højest i øjeblikket.

Det gennemgående tema for turen var Afghanistan missionen, og de udfordringer den stiller både militært, men også i forhold til sammenholdet i NATO. I forhold til den nylige amerikanske kritik af den manglende militære opbakning til missionen, fik vi bekræftet forsvarsminister Søren Gades udmelding om, at det ikke gælder de danske styrker, om hvilke general Eikenberry ligeledes udtrykte sig i særdeles posi-

tive vendinger. I forhold til missionen generelt var der bred enighed om, at der er lange udsigter til en løsning, og at det kræver en massiv indsats både militært, men i særdeleshed også på det civile plan, dvs. både genopbygning og institutionel udvikling.

NATIONALT

Debatmøder: I foråret har vi fokus på Afghanistan ved et debatmøde i Århus den 7. maj. Formålet er at oplyse og skabe debat om en række af de problemer og spørgsmål, der knytter sig til det danske engagement i Helmand. Derudover ønsker vi at diskutere det bredere perspektiv omkring NATOs rolle i og efter Afghanistan. Vi vil sammensætte et panel af eksperter fra bl.a. Århus Universitet. Nærmere information følger snarest.

I samarbejde med Europabevægelsen og Politiken afholder vi desuden et debatmøde om de danske EU-forbehold. Tid og sted for dette debatmøde følger snarest.

Copenhagen Conference: Den 14. maj vil vi se nærmere på, hvorvidt og hvordan Afrika syd for Sahara udgør en sikkerheds-trussel. Et spændende panel vil kaste lys over problematikker som energiforsyning og naturressourcer, og i denne forbindelse Kina og Indiens stigende indflydelse på kontinentet, samt spørgsmålet om hvorvidt man kan tale om en potentiel terror-trussel med udspring fra en række afrikanske lande. Program og invitation til konferencen følger.

DAYS: Forberedelserne til det årlige internationale ungdoms-seminar DAYS er i fuld gang, og allerede nu har vi flere interessante foredragsholdere på programmet. Temaerne er: Krigen i Afghanistan samt konflikterne i Sydkaukasus med særligt fokus på løsrivelsesproblematikkerne og energiforsyningssikkerhed. Invitationen til DAYS er lige på trapperne, og vil blive sendt ud i starten af marts, men sæt allere-

de nu kryds i kalenderen den 2-8. juli. Endelig er du også meget velkommen til at give informationen omkring DAYS videre, hvis du kender nogle, der kunne være interesserede i at deltage. Vi håber naturligvis, at der vil være stor tilslutning til seminaret fra såvel danske som udenlandske unge i vores YATA-netværk.

PUBLIKATIONER

I forlængelse af det sidste Sikkerhedspolitisk INFO i 2007, udkommer efter påske et spændende temahæfte om NATO og EU's rolle i spørgsmålet om energiforsyningssikkerhed. Vi sender selvfølgelig information ud, når hæftet kan bestilles eller downloades på www.atlant.dk.

NYT FRA YATA-DANMARK

Studieturen til Kroatien, Bosnien og Serbien afvikles fra den 9-22. marts, hvorfor de sidste hektiske forberedelser står på i øjeblikket. Derudover håber vi at kunne afholde et enkelt eller to mindre arrangementer i april og maj.

I april vil der være deltagelse i internationale arrangementer på programmet: Den mest omfattende begivenhed er NATO-topmødet i Bukarest den 2-4. april, hvor vi deltager med tre personer i en parallel ungdomskonference: Young Atlanticist Summit. Derudover deltager vi med minimum tre personer i den årlige nordiske sikkerhedskonference NORSEC, denne gang i Oslo d. 10.-13. april. Information om mulighed for deltagelse i begge konferencer er tidligere sendt ud på YATA's mailing-liste.

Den planlagte energisikkerhedskonference i Haag er flyttet til november.

Det månedlige YATA-møde er aflyst i marts måned. Næste møde: 8. april.

Atlantsammenslutningen Nyhedsbrev marts 2008

NYT FRA SEKRETARIATET

Repræsentantskabsmøde:

Mandag den 21. april afholdes repræsentantskabsmøde i Forsvarsakademiets lokaler på Svanemøllen kaserne. Umiddelbart efter mødet er der aktuel debat, som er åben for alle. Vi arbejder på et spændende debatoplæg. Information herom følger.

Sekretariatet er lukket i dagene op til påske, den 17-19. marts 2008.

For yderligere information om Atlantsammenslutningens aktiviteter, se www.atlant.dk

ANDRE BEGIVENHEDER

Københavns Universitet afholder i løbet af foråret en række spændende forelæsninger med temaet: **Europe in Transition 2008**. Alle forelæsninger foregår på mandage kl. 14.15-16.00 i Alexandersalen, Bispetov 1-3, København K. Forelæsningerne er åbne for alle. For mere information om datoer og de enkelte forelæsninger se www.ku.dk/satsning/europa.

Dansk Institut for Internationale Studier (DIIS) afholder torsdag den 13. marts kl. 13.00-15.30 i auditoriet på Strandgade 71, 1401 København K, et seminar med titlen: **Europæisk sikkerhedspolitik ved en skillevej**. På seminaret vil der være oplæg fra Trine Flockhart, Peter Viggo Jakobsen og Hans Mouritzen. Seminaret er åbent for alle, men tilmelding påkræves. Læs mere på www.diis.dk.

NATO TOPMØDE BUKAREST

Kommentar af:

Troels Frøling
Generalsekretær
Atlantsammenslutningen og
The Atlantic Treaty Association

Afghanistan, udvidelse og globale opgaver

Siden 1949 har NATO været organisationen, der har skabt sikkerhed over Atlanterhavet mellem Nordamerika og Europa. Til næste år bliver NATO 60 år, en usædvanlig fødselsdag for en alliance skabt under Den kolde Krig som bolværk mod Sovjetunionen. NATO stoppede sovjetisk fremtrængen i Europa og skabte grundlaget for opbygningen af stabile demokratier i Vesteuropa. Murens fald, Warszawa-pagtens opløsning og Sovjetunionens sammenbrud førte ikke til NATOs nedlæggelse. Tværtimod. Medlemskab af NATO – og EU blev for de tidligere sovjetbesatte øst-europæiske stater det klare mål. Samtidig viste NATO sig som organisationen, der i det tidligere Jugoslavien skabte grundlag for den heling af Europa, der nu er i sin slutfase.

Før topmødet i Bukarest 2-4. april står de 26 NATO-lande over for en række udfordringer: Afghanistan, udvidelse, globalt partnerskab, en ny strategi.

I Afghanistan er succeskriteriet, at den menige afghaner mærker, at der kommer økonomiske og sociale fremskridt fra regering, de internationale hjælpeorganisationer og ISAF (den NATO-ledede Internationale Sikkerheds Bistandsstyrke). Det er en svær opgave. Der er modstand fra Taliban, fra opiumkrigsherrerne og fra korruptionstraditionen. NATOs militære opgaver er, ved at bekæmpe Taliban, at hindre terror og sikre beskyttelse af opbygningen af det politiske system og genopbygningen af landet som helhed. NATO-indsatsen går hånd i hånd med donorlandenes, herunder Danmarks humanitære og udviklingsbistand, Verdensbankens opbygning af Afghanistans økonomi og statsdrift samt FNs

og Internationalt Røde Kors' arbejde.

For NATO er en efterlevelse af musketer-eden "En for alle - alle for en" afgørende for troværdighed indadtil og i forhold til omverdenen. Hidtil er NATO ikke mislykkedes, når beslutningen først er truffet. Når 26 lande derfor politisk enes om at handle i Afghanistan på FN-mandat, forventes det at ske. NATOs største problem er imidlertid, at ikke alle 26 medlemslande bidrager lige meget. Store NATO-lande som Frankrig, Tyskland og Tyrkiet har selvplågede restriktioner, og sender ikke styrker til de hårdeste kampområder i syd og øst, hvor soldater fra USA, England, Holland, Danmark, Polen, Estland og Canada må påtage sig en urimelig stor del af opgaverne. (Frankrig forventes i Bukarest at meddele, at man sender styrker til syd.)

På topmødet i Bukarest står **udvidelse** også på programmet: "Big Mac" - Makedonien, Albanien, Kroatien - søger medlemskab. Kroatien er længst fremme, mens de to andre må styrke reformprocessen. Grækenlands modstand over navnet "Makedonien", deraf krav om navnet FYROM, bremser også for dette lands vej mod NATO. Ukraine og Georgien er også ansøgere, men længere nede på listen. Her bremser langsom demokratisering og regionale problemer samt Rusland-processen. Den endelige beslutning om nye medlemmer af NATO er som sædvanlig politisk; det ser ud til, at alene Kroatien kvalificerer sig.

Kosovo kan ikke undgå at spille en rolle på topmødet. Vestens interesse i at øge samarbejdet med Serbien i såvel EU som NATO-regi påvirkes ikke umiddelbart positivt af den serbisk-russisk støttede adfærd i Kosovo-regi; ambassadeafbrændinger fremmer heller ikke sagen. Sidste år fejredes 5-året for **NATO-Ruslands-rådet**. Reelt har Ruslands interesse i dette samarbejde været behersket. I stedet ser vi en mere aggressiv udenrigspolitik med trusler om og stop for gasforsyninger via Ukraine, trus-

Atlantsammenslutningen

Nyhedsbrev marts 2008

ler mod tidligere sovjetrepublikker, jamning af kommunikation i Estland, strategiske bombeflyvninger i vest, trusler mod Tjekkiet og Polen i forbindelse med planer om missilforsvar, udtræden af CFE-aftalen og angivelig russisk flådekontrol af planlagt gasrørledning i en sårbar Østersø langs svensk og dansk kyst. Alle forhold der viser, at det kniber med at finde opgaver, der afspejler fælles interesser, endsige fælles værdier. Positivt er det, at hr. Putin vil vise sig i Bukarest. Interessant bliver det, om russisk mindreværdsfølelse også her skal markedsføres som trusler og forsøg på splittelse af NATO-landene, eller en mere konstruktiv linie viser sig.

NATOs globale partnerskab er skiftet fra mere institutionelle til praktiske former for samarbejde. Det globale partnerskab omfatter lande som Australien, Sydkorea, New Zealand og Japan, og er udtryk for, at amerikansk og europæisk sikkerhed går videre end regionalt kollektivt selvforsvar. Ansvaret for den globale stabilitet engagerer såvel Nordamerika som Europa. I Bukarest planlægges ved siden af selve topmødet et møde mellem stats- og regeringscheferne for de lande, der deltager i ISAF, herunder globale partnere.

Den nye NATO strategi kommer i høj grad til at dreje sig om, hvorledes man udvider NATOs internationale netværk for at forberede alliancen på globale udfordringer, hvor såvel terror som energiforsyninger er centrale emner. I første omgang kan man forestille sig politiske rådslagninger og militært samarbejde med globale partnerskabslande, der deler holdninger, værdier eller interesser med NATO medlemslandene. Israel hører med her. Men også kontakter til arabiske lande, herunder Golfstaterne hører med.

Et formaliseret globaliseret sikkerhedspolitisk samarbejde kan imidlertid blive vanskeligt og muligvis egentligt kontraproduktivt. Dels kan det risikere at svække den kollektive selvforsvarsdimension i NATO. Dels kan

mere formaliserede NATO partnerskabsarrangementer uden for det euro-atlantiske område medføre reaktioner i Kina eller Rusland; inddæmningsperspektivet er aldrig fjernet i en russisk optik. NATO vil fortsat vægte opbygning af medlemslandenes militær i form af ekspeditionsstyrker tilknyttet NRF (NATO Response Force). Samtidig må NATOs evne til at fastholde kerneopgaverne i Europa fastholdes og styrkes. Ikke mindst nye medlemmer skal kunne føle sig beskyttede mod deres mest ambitiøse nabo. Kosovo-løsningen kræver fortsat NATO KFOR-tilstedeværelse. Og så derfor bør den amerikanske militære tilstedeværelse i Europa ikke reduceres. Så når NATO-landene arbejder videre mod vedtagelsen af en ny strategi - ikke i Bukarest 2008, men snarere i 2009 - er hele komplekset af såvel regionale europæiske som globale udfordringer i spil.

P.S.

Danmark, NATO, Afghanistan

NATO har således en meget omfattende dagsorden i Bukarest. Den danske soldat i Afghanistan har en dagsorden, der er ligeså kompleks. Han/hun skal føre krig og genopbygge et samfund. Han skal støtte regeringen og bekæmpe Taliban samt opiumkrigsherrerne. Han skal sikre stabilitet for civile udviklingsprojekter, han skal kende de gode fra de onde og vide, at den afghaner han samarbejder med om dagen, kan være fjende om natten, hvis den lokale krigsherre eller Taliban betaler. Han skal kæmpe for en afghansk regering, der ofte er en del af problemet, da den stadig er præget af korruption; han skal vide, at det lokale politi kan være i de lokale krigsherrers hule hånd, og derfor ikke med sikkerhed vil være med ham; han skal kunne kommunikere med analfabeter, hvis eneste regelmæssige information er, hvad de hører i moskeen. Alt dette kan i sidste ende kun lykkes, hvis afghanerne får arbejde, der er bedre end narkobaronernes tilbud. Soldaternes arbejde fremmer betingelserne for, at den øvrige danske støt-

te til Afghanistan kan virke i form af opbygning af statsapparatet, grundskoleuddannelse, pigers uddannelse, minerydning, vand, alternative indkomstmuligheder og menneskerettigheder.

Nytter det så? Det både kan og skal lade sig gøre at opbygge en stabil, sikker stat, der kan hive tæppet væk under Al-Qaida og dens allierede, under mørkemændene og mindske grundlaget for terror i og udenfor Afghanistan. Afghanistan har nu en demokratisk valgt præsident (2004) og et parlament (2005), samt en regering støttet af et flertal af befolkningen på tværs af etniske grænser. Langsomt er parlamentet ved at blive funktionsdueligt som modvægt til den udøvende magt fra præsident og regering. 39 lande er med i den FN-mandatbaserede NATO-ledede ISAF-styrke. USA deltager såvel i ISAF som selvstændigt. Endeligt støtter et flertal i befolkningen angiveligt NATO mod Taliban, (60 % ser NATOs tilstedeværelse som positiv, 73 % er negativt indstillede over for Taliban ifølge en opinionsundersøgelse fra oktober 2007).

Der er langt fra København til Bukarest og endnu længere til Kabul, men forvandlingen i Afghanistan er i fuld gang, fra et land med betydelig undertrykkelse til et mere modent tolerant samfund. Demokrati i vestlig forstand taler vi dog næppe om i indværende fase. Danmark er med sin civile og militære indsats i FN, NATO og andre organisationer med til at gøre en forskel.

Denne kommentar offentliggøres også i Folk og Forsvars medlemsblad marts 2008.